

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal Holidays. 75,000 Readers.

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 2, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 1. — STEV. 1.

NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 2, 1930. — ČETRTEK, 2. JANUARJA 1930.

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

STRAŠNA KATASTROFA V ŠKOTSKEM GLEDALIŠČU

DVAINSEDEMDESET OTROK JE ZGORELO OZIROMA BILO DO SMRTI POMANDRANIH

V škotskem gledališču je izbruhnila vsled požara panika, in dvainšedemdeset otrok je našlo smrt. Pretresljivi prizori pred gledališčem in v mrtvašnici. — Kaj je povzročilo nesrečo, se zaenkrat še ni dalo dognati. — Reševalna akcija.

PAISLEY, Škotska, 1. januarja. — Dva in sedemdeset otrok, v starosti med osemnajstimi meseci in štirinajstimi leti je našlo smrt v Glen Motion Picture. V gledališču je včeraj popoldne izbruhnila panika, ko se je unel film v delavnici operatorja. To je bila najhujša nesreča v zgodovini angleške filmske industrije.

Gledišče je bilo natlačeno polno z nekako dvesto otroci pri neki posebni predstavi, ki je bila del škotske proslave Novega leta. Naenkrat pa je priletel operator iz svoje celice, noseč zvitek gorečega filma. S pomočjo gledališkega upravitelja ga je vrgel iz poslopja, a še predno je bilo mogoče pregnati dim in škodljive pline, se je pričela panika in več ducatov otrok je bilo pomandranih do smrti ali pa zadušenih od strupenih plinov. Sedem in trideset poškodovanih se nahaja v bolnicah.

Očividci izjavljajo, da niso videli nikakih plamenov, pač pa je prihajal iz celice operatorja dušični plin, predno so pričeli otroci bežati proti izhodu za kulisami. Majhni otroci so popadali po tleh in naenkrat je bila živa masa visoka več čevljev.

Jokajoče matere so se zbirale na cestah pred gledališčem.

Mrtve in ranjene otroke so z ambulancami prevažali v bolnice. Stariši so se zbirali krog mrtvašnice, kjer se je nahajalo 69 trupel. Ljudje so smeli vstopiti le posamič, da identificirajo svoje drage. Nekateri družine so izgubile po tri otroke. Načelnik požarne brambe je sporočil, da je dospel dve minuti zatem, ko je bil oddan alarm, na lice mesta, in takoj pričel z rešilno akcijo.

ISKANJE EIELSONA

Young, eden reševalnih letalcev, je mnenja, da sta bila ameriška letalca prisiljena od megle pristati na Wranglovo otoku.

NOME, Alaska, 21. decembra. — Avijatik Ed Young, je sporočil iz Alaske, da sta Karl Ben Eielson in Earl Borland najbrž še živa in da ju bo mogoče najti na južni strani Wranglovega otoka. Wrangle otok leži direktno severno od North Cape, kjer je zamrznjen v led parnik "Nanuk".

V svojem zadnjem poročilu je rekel avijatik Young:

— Na poletu na Istočni rt ter na drugih poletih smo našli na močan severozahodni veter, ki je pihal dolgo časa. Prinesel je goste meglo iz Arktičnega morja, ki je popolnoma zakrila severno obalo Sewart polotoka, Beringovo ožino in severno obalo Sibirije.

Moja teorija se glasi, da je bil Eielson zajet nad meglo ob sibirski obali, da je severni veter še vedno pihal in da se je spustil k morju na kratko razdaljo. Če je storil tako, je moral razločno videti južno stran Wranglovega otoka. Razmere na obali in ob Rogers Harbor so bile take, da mu je bilo mogoče priti, kaka nesreča jima je vsela možnost, da zopet odletita in sedaj čakamo, da ju ne doseže pomoč.

IZGREDI NA SAMOI

Policist in osem domačinov je bilo ubitih tekom izgredov na Samoi. — Med žrtvami je bil tudi načelnik, ki je bil lansko leto zaprt.

APIA, Angleška Samoa, 29. decembra. — Veki bel konštabel ter osem Samoancev, med katerimi je bil tudi glavni načelnik Tamasese, je bilo ubitih tekom boja med policijo in člani Mau, to je Domače lige Samoancev. Pretep se je završil včeraj večer.

Vzmirjenje je sledilo domači demonstraciji ob priliki povratka Alfreda Smytha, trgovca, ki je bil deportiran za dobo dveh let, ker se je mešaval v administracijo vlade Nove Zelandije.

Veliko število Mau organizacije je obkolilo Smytha ter paradiralo po glavnem bregu, dočim je skušala policija izročiti warrant za aretacijo. Enega konštabela je pobil za tla neki domačin. Drugi pa so pričeli metati kamenje in policija je morala potegniti svoje revolverje, da pomiri razburjenje.

Več policistov in več kot trideset domačinov je bilo poškodovanih. Glavar Tamasese, ki je preživel šest mesecev v jetnišnici Nove Zelandije, ker je hujskal domačine, naj ne plačajo vladnih davkov, je umrl v bolnici na posledicah ran, katere je dobil tekom izgredov.

LINDBERGH JE NAJBOLJ OBCUDOVAN

Dijaki v Maine so označili Lindbergha kot človeka, katerega najbolj občudujejo. — Za njim so namni, Edison in Hoover.

AUGUSTA, Mine, 31. decembra. — Odgovori na vprašalno polo, ki je bil poslana več kot 3000 dijakom, ki so dovršili zadnjega junija solo so pokazali, da si je večina njih izbrala za svoje geslo četrto božjo zapoved: — Spoštuj očeta in mater, da pa je polkovnik Charles Lindbergh sedaj živeči značaj, katerega najbolj občudujejo.

"Mati" je bila takoj druga na vrsti, Edison je bil na tretji in predsednik Hoover četrta. Odgovori na vprašalno polo, katere je razposlal komitej šolskih ravnateljev in vzgojni department države Maine, so bili objavljeni danes.

Skoro dva tisoč dijakov se je zavzelo za osemnajsti amandment, a skoro 500 nadaljnih se je izreklo proti njemu. Dvanajst jih je odobrilo prohibicijo, a niti eden sedanjih prohibicijske postav.

Skoro 95 odstotkov deklic je, ki nameravajo postati učiteljice, bolniške strežnice ali pa stenografke. Avijatika in druge mehanične znanosti zavzemajo prvo mesto med različnimi poklici po mnenju diakov.

GDANSK IN KONFERENCA V HAAGU

GDANSK, Prosta država, 1. jan. — V posebni noti na reparacijsko komisijo zahteva gdanski senat, naj ga pripuste k drugi haški konferenci, da se bo lahko prosto mesto udeležilo končnih posvetovanj glede reparacijskega problema.

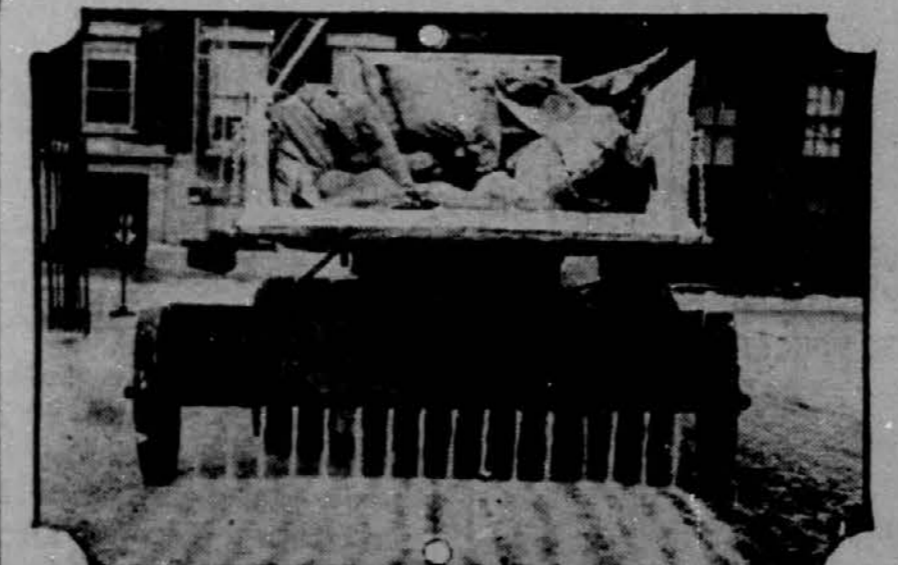
Vlada utemeljuje svojo zahtevo s tem, da je treba smatrati Gdansk za neko vrsto nadsledstvene države in to je že poprej potrdila konferenca poslaničkov, ki se je sestajala v Parizu.

Vlada upa doseči, da bodo pri haških razpravah črtani vsi dolgi, katere bi moralo plačati zavznikom mesta Gdansk.

KARDINAL HAYES V SAN REMO

SAN REMO, Italija, 31. decembra. — Kardinal Hayes, ki bo preživel deset dni ob italijanski Rivieri, je dospel včeraj semkaj iz Napolje na jahti George McDonalda iz New Yorka. Vrnil se bo v Napoli, da se vkraja za Združene države.

NOV NAČIN ZA ODSTRANJEVANJE SNEGA

V New Yorku delajo poskuse z novim sredstvom za odstranjevanje snega. Sneg polivajo s kalcijevim kloridom kakor se sproti izpreminja v slano vodo.

INDIJCIZA ABSOLUTNO NEODVISNOST

Indijski nacionalistični kongres je soglasno sprejel resolucijo, naj se prekine vse politične vezi z Anglijo.

AHORE, Indija, 1. januarja. — Na kongresu indijskih nacionalistov je bila včeraj sprejeta resolucija Mahatme Ghandija, ki zahteva popolno neodvisnost Indije.

Ta sklep pomenja, da se je nacionalistična stranka, ki predstavlja stremiljenja tristo milijonov Indijcev raznih veroizpovedi, plemen in jezikov, izrekla za popolno prekinjenje vseh političnih vezi z Anglijo. S tem je ustvarjen položaj kot je obstojal leta 1858. Takrat je namreč stopila angleška vlada na mesto Istočne Indijske družbe, ki je izza leta 1600 vladala Istočni Indiji. Včeraj popolnoma je potekel ultimatum enega leta. Ultimatum zahteva za Indijo dominijanski status.

Anglija pa ni ugodila prošnji Indijcev, in nacionalistična stranka je odgovorila s proglasitvijo popolne neodvisnosti.

Sprejeta je bila Ghandijeva resolucija, ki zahteva pasivni odpor oziroma samovlado za Indijo.

FRANC. ŽELEZNICARJI MORAJO BITI TREZNI

PARIZ, Francija, 1. januarja. — Železniški ravnatelj Raul Dautry je izjavil včeraj, da bo vsak francoski železničar brezpogojno odpuščen, katerega bodo zasledili pijanega v službi. — Nadalje bodo zdravniški preiskali vse železničarje ter odbrali one, ki so jim vsled pijače žive osebeli. Vsi taki železničarji bodo penzionirani. Ravnatelj je rekel, da se bo to zgodilo iz razlogov varnosti in da ne tiči za tem nobena suhaška propaganda.

PISATELJ REMARQUE SE JE PONESREČIL

BERLIN, Nemčija, 30. decembra. — Avtor knjige "Nič novega na zapadni fronti", Erich Maria Remarque se je težko ponesrečil v neki avtomobilski nezgodi. Nahaja se v bolnišnici, in zdravniki upajo, da se mu bo kmalu obrnilo na boljše.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

PLEMENSKO SOVRAŠTVO

Vodstvo hotela je zavrnilo črnce. — Važni sklepi na zborovanju. Policija je pretela z aretacijami.

PITTSBURGH, Pa., 1. januarja. Četrta narodna konvencija International Labor Defense se je pričela tukaj v delavskem liceju. 238 delegatov je bilo navzočih.

Le deset držav ni poslalo zastopnikov in nekako štirideset črncev je bilo med delegati, med njimi tudi več Mehikancev.

Prva akcija kongresa je bila javna demonstracija proti vodstvu Monongahela hotela, ki ni hotelo dovoliti črnskim delegatom prostora. Nekako dvesto prijateljev iz Pittsburgha je odkorakalo s par sto delegati proti hotelu, kjer so voditelji zahtevali, naj se dovoli črnskim delegatom sobe v hotelu pod istim pogojem kot njih belim tovaršem.

Vodstvo hotela pa ni hotelo dovoliti tega, nakar je neki delegat stopil na govorniški oder ter improviziral protestno zborovanje. Policija je pretela udeležencem zborovanja z aretacijami.

Zborovanje je trajalo približno eno uro ter se končalo s sprejemom protestne resolucije proti zapostavljanju črncev.

Frank Williams, eden črnih delegatov, je bil pozneje izvoljen predsednikom za prvi dan zborovanja.

POŠTA IN DNEVNIKI

V Ženevi zboruje pod predsedstvom lorda Barnhama, urednika "Daily Telegrapha", mednarodna konferenca za izboljšanje poštnega prometa z dnevniki in časopisi. Konferenca se je zahvalila Zvezi narodov, ki je dala pobudo za to posvetovanje. Natisnila je poročilo, iz katerega je razvidno, da se je natisnilo leta 1923, na zemlji dneвно 35 milijonov 700 tisoč izvodov listov. Zda bo to število še večje. Na Angleskem samem izhaja 2400 dnevnikov in imajo nekateri po en milijon izvodov dnevne naklade. V Parizu samem se tiska nad 100 dnevnikov. Na Nemškem so imeli l. 1926, 3812 dnevnikov. Sovjetska vlada je poslala prvo število dnevnika "Narjan vinder" (Rdeči tečajnik) v samojedskem jeziku, ki je izšla 22. nov. lani. Izhaja v samojedski prestolici, vasi Tevisočnem, in je sploh prvi list v tem jeziku.

HEYE JE POSTAL GENERALNI POLKOVNIK

BERLIN, Nemčija, 1. januarja. — Načelnik armadnega vodstva general Heye je bil imenovan generalnim polkovnikom.

KORISTEN IZUM

Neki pariški založnik tiska zdaj knjige, v kateri ima sleherni stran po dve številki. Gori si sledijo kakor običajno od ene do konca, spodaj pa v nasprotnem redu (zadnja stran nosi številko eno). To se je zgodilo na zahtevo nervoznih čitateljev. V časih so pozrli v eni sapi zanimivo knjigo in so bili žalostni, ko so nepričakovano zagledali besedo "konec". Francoski "Fin" zveni itak precej osorno, kakor kratak stik... Včasih zopet čitajo ljudje dolgočasno delo ali izposojeno knjigo in ne vedo, koliko strani morajo še prebrati. Novi izum ustreže vsakemu. Ničveč ne bo razočaran in na vsaki strani bo toč no vedel, koliko užitka ali nadloge mu preostane do pomembne, zaželjene ali neljub, toda vselej osvobodilne besede "konec".

HINDENBURG SE NE PUSTI ZMERJATI

Očital mu je, da je židovski in marksistični svetovalec. — Predsednik je vložil tožbo proti listu "Der Angriff".

BERLIN, Nemčija, 1. januarja. — Državni predsednik Hindenburg je vložil proti listu "Der Angriff", katerega izdaja državnozbornski poslanec Goebell, tožbo radi razžaljenja časti, radi članka, ki je nosil naslov: Ali Hindenburg še živi?

Članek je izšel v nedeljo na prvi strani ter je bil opremljen s karikaturo. V njem se očita državnemu predsedniku, da ni glasoval proti Youngovemu načrtu, ker so mu le njegovi židovski in marksistični svetovalci drugače natrtili.

Ob priliki novega leta je izdal predsednik Hindenburg proklamacijo na nemško Reichwehr in na mornarico, v kateri jima iskreno čestita pri doseglih uspehih. Razventega vsebuje proklamacija le en odstavek, v katerem izjavlja, da je njih glavna dolžnost pokorščina ter zvesto izpolnjevanje dolžnosti.

Obrambni minister Groener je letotako izdal proglas, v katerem bodurja, da čakajo nemški narod važne zunanje in notranje odločitve in da mora Reichwehr stati nad strankami in politični spori ter služiti izključno le republiki.

Na sličan način sta se izrazila tudi načelnik armade Heye in načelnik mornariškega vodstva, admiral Raeder.

POGODBA MED FRANCIJO IN NEMCIJO

BERLIN, Nemčija, 1. januarja. — Casopisje je z navdušenjem pozdravilo francosko-nemško pogodbo, ki je bila podpisana v tork v Parizu. Pogodba določa, naj se preneha likvidacije nemškega premoženja v Franciji in v kolonijah.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

in "GLAS NARODA"

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNAJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din 500	\$ 9.35	Lir 100	\$ 5.75
" 1000	\$ 18.50	" 200	\$ 11.30
" 2500	\$ 46.00	" 300	\$ 16.80
" 5000	\$ 91.00	" 500	\$ 27.40
" 10,000	\$ 181.00	" 1000	\$ 54.25

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našimi zvezami v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih. NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Barclay 0380

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MOJA URA

Moja lepa nova ura je šla pol- drugo leto, ne da bi se prehitela...

vila. Iz njegovih oči se je razsvet- lila hudobna radost, hitro je uro odprl...

Dotični individij mi je rekel, da se je kristal upognil in verizica zamotala...

"Gre za štiri minute nazaj — regulator je treba premakniti na- prej."

Zdelo se mi je, da čutim nekakšno tovariško nagnjenje do mumij v muzeju in nekakšno potrebo, da bi se z njimi pogovarjal o novicah...

Dejal je: "Preveč pare nareja, morali bi obesiti Monkyjev privijač na varnostno klopnico."

PAIN-EXPELLER advertisement with logo and text describing its benefits for various pains.

Toda vsak korektni povprečni čas je kaj dvomljiva čednost za uro in tako sem ponesel to orodje drugemu urarju...

Tragična smrt invalida. V Rudniku se je poročil tamonjni posestnik in mizar France Žulj...

IDA KREUTZBERG

Opičje zgodbe s Sumatre.

V bližini Medana živi poljedelec, ki se po strani bavi s "počlovečevanjem" orangutanov.

Kadar sem trudna in zejna od dela, ve Sultan, kako ustreči. Spleza na bližnjo palmo in mi ljubeznivo vrže dva, tri kokose na tla...

Kadar sem se zjutraj pripeljala s svojim avtom, da bi filmala te svoje tri prijatelje...

Med tem se je vrnil gospod Dinkel s svoje plantaže in me povabil na obed...

Ampak tudi Charly je trpel na bolestin ljubosumnosti in ker ni bil dovolj močan, da bi lomil metrske dolge veje...

Če nas vidi Sultan piti, hoče piti tudi on; damo mu steklenice z mrzlim čajem — takoj jo nastavi k ustom...

Ko sem si srečno oprostila glenje, sem prišla obe opici pod pazduhe, vsake na eno stran in sem ju vedla na prostor...

Pri Sultanu sem odkrila pravzaprav samostojno premissljevanje. Če sem ga kdaj filmala v polnem tropskem solncu...

Reči moram, da bi bila svoje tri cranguntanske prijatelje najrajši vzela s seboj v Berlin.

Naročite SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1930 ki je letos izredno zanimiv. POŠLJEMO VAM GA POŠTNE PROSTO ZA 50c

Milijon Berlinčanov išče stanovanja.

O stanovanjski krizi v Berlinu pričajo prijave na stanovanjskem uradu, kjer se je prijavilo 250.000 rodbin...

DOMACA ZDRAVILA advertisement for medicinal products.

BLAZNIKOVIH PRATIK advertisement for a book or publication.

ZASTAVE advertisement for flags and banners.

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se! advertisement for small ads.

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA advertisement for a book.

Nesreča ne počiva! advertisement for a book or publication.

Pozor Rojaki! advertisement for SAKSER STATE BANK.

